

בס"ד. ש"פ טהרה*, ה' ניסן, ה'תשי"ז

(הנחה בלתי מוגה)

פדה' בשלום נפשי מקרב לי כי ברבים היו עמדי². והיינו, שיש פדי' סתם שיכולה להיות גם בדרך של מלחמה, וזהו החידוש שבכתוב שהפדי' היא בשלום דוקא. ומבאר הכתוב הטעם לזה שהפדי' היא בשלום, כי ברבים היו עמדי, היינו, בשביל הרבים שהיו בעזרתי להתפלל עלי³, ועד כדי כך, שאיתא בירושלמי⁴ שגם אנשי אבשלום היו מתפללים לשלמו של דוד. והיינו, שהפדי' בשלום היא מצד גודל מעלת הרבים. אמנם, מעלת הרבים היא באופן שהיו עמדי, עם דוד, דאע"פ שהי' יחיד, מ"מ, כיון שכל ישראל תלויים בו, הוה לי' כמו רבים⁵. וע"ד מארז"ל⁶ שאני משה כיון דלרבים בעי לי' [ס"א: דאלים זכותי] כרבים דמי, והכא נמי דוד שהי' נלחם עבור הרבים וכל ישראל היו תלויים בו, לכן כרבים דמי. וזהו כי ברבים היו עמדי, הכח של הרבים הי' עמדי, שלכן, הכח שבצבור נמשך לדוד גם ביחיד, ע"י כי ברבים היו עמדי⁷. והיינו, שבענין זה ישנו הצירוף דיחיד ורבים.

ב) ולהבין מעלת הענין דצירוף יחיד ורבים, ושעי"ז תהי' הפדי' בשלום דוקא, יש להקדים תחילה מה שאמרו רז"ל⁸ לענין ההפרש בין יחיד לצבור (רבים), דכתיב⁹ דרשו ה' בהמצאו קראוהו בהיותו קרוב ואימתי הוא קרוב בעשרה ימים שבין ראש השנה ליום הכיפורים, והכתיב¹⁰ מי גוי גדול אשר לו אלקים קרובים אליו כה' אלקינו בכל קראנו אליו, לא קשיא כאן ביחיד כאן בצבור, דמ"ש בכל קראנו אליו היינו לציבור, ומ"ש

* כן נקראת פרשה זו בכמה ספרים.

וראה בשיחה שנאמרה בהתועודות (לקמן ע' 237. לקו"ש ח"א ע' 239) שכ"ק אדמו"ר מוהרי"צ הי' משתמט בכלל להזכיר שם פרשה זו, וברוב הפעמים הי' מזכיר (בע"פ וכן בכתב) רק היום בחודש וכדומה. וראה גם לקו"ש ח"ז ע' 100 הערה 5 (המו"2).

1) לכללות המאמר — ראה אוה"ת (יהל אור) לתהלים עה"פ (ע' רד ואילך).

2) תהלים נה, יט. — הקאפיטל שמסיימים אמירתו ב"א ניסן השתא (ראה סה"מ י"א

ניסן ח"א ע' 1 ואילך).

3) פרש"י עה"פ.

4) סוטה פ"א סוף ה"ח. וראה אוה"ת (יהל אור) שם ע' רט.

5) אוה"ת שם.

6) תענית ט, סע"א.

7) אוה"ת שם ע' רח.

8) ר"ה יח, א. יבמות מט, ב. קה, א.

9) ישעי' נה, ו.

10) ואתחנן ד, ז.

דרשו ה' בהמצאו גו' (בעשרת ימי תשובה) הוא ביחיד. ומבאר בזה כ"ק אדמו"ר הצמח צדק¹¹, שמזה מוכח שהציבור (הרבים) ממשיכים בכל יום מבחינה המאירה בעשי"ת. והנה, ידוע ביאור רבינו הזקן¹² במארו"ל הנ"ל (כאן ביחיד כאן בציבור), כאן לציבור היינו העבודה עם עשר כוחות הנפש, כאן ליחיד היינו העבודה דיחידה שבנפש. והיינו, דמעלת עבודת עשי"ת לגבי עבודת כל השנה, שאז מאיר בחינת יחידה שבנפש. ולפי ביאור הצ"צ הנ"ל (המתאים יותר בפירושו מרו"ל הנ"ל לפי פשוטו) שהציבור ממשיכים בכל יום מבחינה הנמשכת ע"י יחיד בעשי"ת, נמצא, שעיקר עבודת הציבור (הרבים) במשך כל השנה הוא להמשיך בחינת יחידה שבנפש בעשר כחות הנפש.

ג) **וביאור** הענין, דהנה, ענינם של עשרת ימי תשובה לפי פשוטו הוא עבודת התשובה. ובענין התשובה מצינו דבר פלא, לכאורה, דנוסף לחרטה על העבר, צריך להיות גם קבלה על להבא¹³. דהנה, לפי פשוטו טעם הדבר הוא משום שהקבלה על להבא מורה שהחרטה על העבר היא חרטה אמיתית (דאם אין קבלה על להבא, הרי זה מוכיח שהחרטה על העבר אינה חרטה אמיתית), אבל בפנימיות הענין צריך ביאור, שהרי תוכן התשובה הוא לתקן את הפגם הנעשה ע"י החטא, ולכאורה למה צריך לזה קבלה על להבא. ועכצ"ל, שכשם שבפשטות הקבלה על להבא נוגעת לחרטה על העבר, כן הוא גם בפנימיות הענין, שבשביל לתקן את פגם החטא (שבעבר) צ"ל גם קבלה על להבא.

והענין הוא, דלכאורה אינו מובן איך אפשר שתועיל התשובה לתקן את פגם החטא שבעבר, שהרי מה שעבר עבר. אך הענין הוא, דמעלת עבודת התשובה היא שביכולתה להגיע לבחינה שלמעלה מהזמן¹⁴, ומצד למעלה מהזמן הרי עבר הוה ועתיד הם בשוה, וא"כ כשם שיש לו בחירה על מעשיו בהוה ובעתיד, כן הוא גם בנוגע לעבר. ובזה יובן מה שהתשובה היא לא רק חרטה על העבר אלא גם קבלה על להבא. דאם עבודתו היא רק בחרטה על העבר, ה"ז בגדרי הזמן, ומצד זה אינו יכול לתקן את העבר. אבל כאשר עבודתו היא באופן כזה שבבנת אחת הוא מתחרט על העבר ומקבל על העתיד, דהיינו שמעמיד עצמו במצב שלמעלה

סהמ"צ להצ"צ לח, א.

11) אוה"ת שם ע' רד. ע' רח.

12) ראה לקו"ת אחרי כו, ג. אוה"ת דברים ח"ה ע' ביקלו. וראה לקו"ת נצבים מה, ג"ד. סהמ"צ להצ"צ שם ואילך.

13) לקו"ת תבא מג, סע"ד. וראה חנה אריאל (להרה"ח ר"א מהאמיל) האזינו מד, ב. 14) ראה רמב"ם הל' תשובה פ"ב ה"ב.

מהגבלות וגדרי הזמן וי"ל דהיינו ההתמסרות הכללית (די כללות'דיקע גא איבערגעגעבנקייט) לאלקות שלמעלה מגדרי הזמן] אזי ביכולתו לתקן גם את העבר.

ד) והנה כיון שעיקר ענין התשובה הוא למעלה מגדרי הזמן, הרי מובן שבדרגות הנפש עבודת התשובה היא מצד יחידה שבנפש שהיא למעלה מהזמן, לפי שבחינת יחידה קשורה עם דרגת האלקות שלמעלה מגדרי העולם. וזהו מה שאמרו רז"ל¹⁵ שאלו לחכמה נפש החוטאת מה תהא עלי' כו' שאלו לנבואה כו' שאלו לתורה כו' שאלו להקב"ה אמר יעשה תשובה ויתכפר לו, היינו, שענין התשובה הוא מצד הקב"ה כפי שהוא למעלה מפילו מתורה, כי גם מצד התורה יש הגבלות, משא"כ הקב"ה הוא למעלה מהזמן לגמרי. וענין זה קשור עם יחידה שבנפש, שנקראת יחידה ע"ש שמתקשרת עם בחינת יחיד שלמעלה כנודע¹⁶. וזהו מה שאמרו בנוגע לעבודת עשיית כאן ביחיד, שהעבודה דעשיית (עבודת התשובה) היא בבחינת יחידה שבנפש, שעיי"ז אפשר לתקן גם את העבר, כאילו לא הי' כלל מעולם, ולא רק כאילו בכ"ף הדמיון בלבד, אלא שכל העבר מתבטל ממש, שלא הי' מעולם, הואיל והתשובה היא למעלה מהזמן. ולכן ע"י עשיית התשובה בעשרת ימי תשובה נותנים לו שנה טובה ומתוקה בלי הבט על מה שעשה בשנה שעברה, לפי שכל הדברים הבלתי רצויים נתבטלו לגמרי.

ה) והנה עם היות עבודת התשובה בבחינת יחידה שבנפש, הרי הכוונה בזה היא שבחי' היחידה תומשך ותאיר גם בהבחי' דנרנ"ח, ועד למעשה בפועל. וכמשנת"ל שעיקר עבודת התשובה היא החרטה על העבר וגם הקבלה על להבא, והיינו, שעם היותו בתנועה שלמעלה מהזמן, שזהו מצד בחינת היחידה, מ"מ ה"ז באופן שמזה יבוא האדם למעשה בפועל להבא באופן הרצוי. וכדאיתא בשו"ע¹⁷ לענין פסולי עדות שאינם חוזרים לכשרותם עד שיעשו תשובה, וענין התשובה פירושו עזיבת החטא במעשה בפועל שחזרו בהם מדרכם הרעה, כמבואר שם בארוכה. וכמו כן התשובה בעשיית, שתכליתה הוא שתשפיע על המעשה בפועל במשך

ח"א ס"ע ק ואילך).

16 לקו"ת ראה כה, א. סה"מ תרצ"ו ע' 57. וש"נ.

17 תו"מ הל' עדות ססל"ד. וראה תניא אגה"ת פ"א (צא, רע"א).

15 ירושלמי מכות פ"ב ה"ו. יל"ש תהלים רמז תשב. ראה אוה"ת דרושים ליוהכ"פ ע' א'תקנז. סה"מ תרכ"ט ע' שנח ואילך. תרס"ד ע' רסה ואילך. ד"ה מזמור לדוד תשכ"ד ס"ב ואילך (סה"מ י"א ניסן

השנה הבאה. ונמצא, שתכלית מעלת העבודה בבחינת יחידה היא שבחינת היחידה תומשך בכחות הנפש. ומזה מובן גם לענין מארז"ל הנ"ל כאן ליחיד כאן לציבור, שתכלית השלימות בזה הוא לאחד היחיד עם הציבור, דהיינו להמשיך בחינת יחידה שבנפש בעשר כחות הנפש. וזהו גם הענין הפנימי דתפלה בצבור, שהתפלה היא עם כל עשר כחות הנפש כפי שהם צבורים יחדיו ומאוחדים עם בחינת היחידה שבנפש (כידוע הסיפור¹⁸ עם זקנו של כ"ק מו"ח אדמו"ר שנקרא על שמו, שאמר, שענין תפלה בצבור הוא לצבור את עשר כחות הנפש).

(ו) **וזהו** פדה בשלום נפשי מקרב לי כי ברבים היו עמדי, דהנה, נת"ל (ס"א) שברבים היו עמדי הוא צירוף היחיד והרבים, והו"ע המשכת בחינת יחידה (יחיד) בכחות הנפש (רבים). ולכן ע"י עבודה זו באים לפדי' בשלום דוקא, היינו שהפדי' אינה בדרך של מלחמה, אלא בדרך של שלום דוקא, שמלכתחילה אין מקום למציאותו של המנגד, וענין זה הוא בעבודה שמצד גילוי בחינת יחידה שבנפש דוקא, כיון שמצד יחידה שבנפש אין להמנגד תפיסת מקום ומציאות כלל. וטעם הדבר, לפי שבחינת יחידה מתקשרת עם בחינת יחיד, יחיד דוקא, שהוא למעלה גם מבחינת אחד, כידוע ההפרש בין אחד ליחיד¹⁹, שמצד בחינת אחד יש תפיסת מקום למציאות העולמות אלא שהם בטלים, משא"כ מצד בחינת יחיד אין שום מציאות לעולם כלל. ומצד התקשרות היחידה עם יחיד, נמשך זה גם בבחינת יחידה, שמצדה אין למנגד מציאות כלל, ולכן נעשית הפדי' בשלום. וזהו גם מה שפסוק זה נאמר ע"י דוד דוקא, דוד מלכא משיחא, כמבואר בכ"מ²⁰ שאמיתית הפדי' בשלום תהי' לעתיד לבוא, שאז יקויים היעוד את רוח הטומאה אעביר מן הארץ²¹, בגאולה האמיתית והשלימה ע"י דוד מלכא משיחא, במהרה בימינו.

20 ד"ה פדה לאדמו"ר האמצעי פי"א (שערי תשובה ח"א נו, א). ד"ה הנ"ל תרע"ה (המשך תער"ב ח"ב ע' תשסט).
21 זכרי' יג, ב.

18 ראה "התמים" חוברת ב' ס"ע מה ואילך. לקו"ש ח"ב ע' 477 ואילך.
19 תו"א וארא נה, ב ואילך. סהמ"צ להצ"צ קכד, א ואילך.